

Andorra i els grans reptes mundials

Imma TOR i FAUS

És un plaer poder participar, encara que sigui a distància, per primera vegada, com a Ministra d'Afers Exteriors, a la tradicional Diada Andorrana de la Universitat Catalana d'Estiu de Prada. Aquesta 37a edició està dedicada a *La globalització i Andorra*. Durant molt de temps, el procés d'integració i d'interdependència entre els països del món anomenat *globalització*, ha tingut un significat gairebé exclusivament econòmic, però actualment, i sobretot arran dels greus conflictes en què el món està immers, la globalització esdevé cada cop més política.

És d'aquesta globalització política que us vull parlar breument avui, des de la perspectiva del Ministeri d'Afers Exteriors que té com a missió representar en l'escenari internacional, Andorra, el nostre Estat de dimensions reduïdes i recursos limitats, que pretén, però, tenir un paper actiu i específic.

En aquest escenari, queda poc espai per als reptes locals, nacionals, o fins i tot regionals, tot i que la Unió Europea és, sens dubte, el millor exemple al món d'integració regional reeixida, no només econòmica sinó també política. Andorra se'n podrà beneficiar amb la seva participació al mercat interior tal com preveu l'acord d'associació. Però d'això, ja us n'ha parlat el secretari d'Estat Landry Riba.

Si ens centrem en els grans reptes del moment, no podem obviar que tenen una dimensió global. Va quedar patent durant la pandèmia de covid-19: la penúria de mascaretes a Europa, per exemple, va posar en evidència la interdependència de les economies i es va demostrar que cap país se'n podia sortir sol; les respostes, per ser eficaces, van haver de ser mundials. Aquest és un dels exemples més tangibles de la necessitat per a tots els estats, grans o petits, d'inscriure's en un sistema globalitzat per afrontar els reptes comuns.

D'aquí la necessitat per a Andorra d'integrar-se eficaçment en els sistemes d'acció internacional, de regulació i de bon govern mundial, en la cooperació al desenvolupament, en una paraula, en el multilateralisme que suposa acomodaments entre interessos diferents.

Quins són aquests reptes i com se'ls ha anat apropiant Andorra per fer-ne les prioritats de la seva política exterior?

El primer, la lluita contra el canvi climàtic. Andorra treballa en el marc del Conveni de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic per al reconeixement internacional de la vulnerabilitat particular de les zones de muntanya. Ho fa de la mà de països com Kirguizistan o Nepal amb els quals, tot i les diferències notables, s'esforça de trobar denominadors comuns, al voltant, per exemple, del turisme sostenible, que cada dia més s'albira com a element clau per al desenvolupament econòmic de molts països.

La sostenibilitat és, des de l'adopció el 2015 en el marc de les Nacions Unides de l'Agenda 2030, un dels compromisos principals de la comunitat internacional. Entre els 17 objectius de desenvolupament sostenible (ODS) que s'han d'assolir a escala global, s'hi troben la pau, la justícia i les institucions sòlides. En aquest context, fidel al compromís de cooperació, Andorra no pot deixar de contribuir al respecte del dret internacional, que és un dels factors essencials de l'assoliment de la pau al món. La guerra d'agressió de Rússia contra Ucraïna ha posat fi a una concepció de la *neutralitat* andorrana que havia quedat desfasada i ja no era aplicable als reptes actuals. Andorra no podia quedar-se al marge del sistema de mesures i sancions contra Rússia aplicades per la comunitat internacional. No aplicar-les hauria representat una esclatxa en el sistema. No tenir presència al més alt nivell a la Cimera de la Pau organitzada per la mateixa Suïssa a Bürgenstock el mes de juny passat, per exemple, s'hauria pogut interpretar com un rebuig de contribuir a la recerca de solucions per posar fi a un conflicte amb repercussions globals. Igualment, hem pres posició a les Nacions Unides en favor de l'alto el foc i el respecte del dret internacional humanitari a Gaza. El multilateralisme, tot i les seves febleses, és l'instrument per excel·lència de l'assoliment d'una pau fonamentada en els valors, més que en les relacions de força. I tots els estats, sigui quina sigui la seva dimensió, han de participar-hi.

Aquests valors, els fem prevaldre en la lluita per la democràcia i l'estat de dret que cada dia fan front a noves amenaces globals com la desinformació i les interferències estrangeres, tema tractat pel cap de Govern en la darrera reunió de la Comunitat Política Europea (CPE) mantinguda al Regne Unit aquest mes de juliol. Andorra, en aquesta ocasió, es va alinear amb la proposta d'establir una xarxa de col·laboració per promoure, des del respecte del dret a la informació i la llibertat d'expressió, fonts d'informació transparents, responsables i plurals. Un altre repte que no es pot assolir sense una acció conjunta a llarg termini.

Com el que representa la utilització poc ètica de les eines tecnològiques, i en particular de la intel·ligència artificial. En aquest àmbit també, Andorra ha participat activament en l'elaboració del Conveni del Consell d'Europa sobre IA, drets humans, democràcia i estat de dret.

Al segle XXI, fins i tot les grans potències que s'havien considerat en algun moment autosuficients com la Xina, l'Índia, el Brasil (per no parlar de Rússia o dels Estats Units) han pres consciència de la seva interdependència dels altres. Amb més raó, un país com Andorra ha de trobar el seu lloc en la globalització, ja sigui econòmica o política. I el Ministeri d'Afers Exteriors hi aporta la seva contribució. Alhora, en un context de creixent influència global, el Ministeri d'Afers Exteriors continua defensant el multilingüisme i la diversitat cultural, elements clau de la nostra identitat. Prosseguirem amb la nostra implicació específica en la globalització per tal de solucionar més eficaçment els reptes en benefici dels nostres ciutadans tot preservant les nostres particularitats. Moltes gràcies per la seva atenció. Agraïxo a la Societat Andorrana de Ciències la seva invitació i els desitjo uns debats fructífers.

Imma Tor i Faus,
diplomàtica i Ministra d'Afers Exteriors